DOMSTOLENS DOM (første afdeling)
18. december 1986 *

I sag 312/85,

angående en anmodning, som Tribunale amministrativo regionale della Toscana i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

SpA Villa Banfi, et italiensk kapitalselskab med hjemsted i Rom,

mod

Regione Toscana, Ispettorato provinciale dell'agricoltura di Siena, **Svelto Riccò og Luigi Garelli**

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende begrebet driftsleder med landbrug som hovederhverv, jfr. artikel 3 i Rådets direktiv 72/159 af 17. april 1972 om modernisering af landbrugsbedrifter,

har

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden F. Schockweiler, dommerne G. Bosco og R. Joliet,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: P. Heim

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen, SpA Villa Banfi, ved advokat Enrico Esposito, Rom,

— sagsøgte i hovedsagen, regione Toscana, ved advokat Riccardo Luzzatto, Milano, for så vidt angår den mundtlige forhandling,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Alberto Prozzillo,

* Processprog: Italiensk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 20. juni 1986,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. oktober 1986,

afsagt følgende

DOM

1 Ved kendelse af 23. januar 1981, indgået til Domstolen den 16. oktober 1985, har tribunale amministrativo regionale della Toscana i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 3 i Rådets direktiv 72/159 af 17. april 1972 om modernisering af landbrugsbedrifter (EFT 1972 II, s. 312).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag anlagt af kapitalselskabet (società di capitali) Villa Banfi til prøvelse af en afgørelse, hvorved det regionale råd for Toscana afviste at give selskabet tilladelse til nyplantning af vinstokke med den begrundelse, at selskabet Villa Banfi ikke efter italiensk lovgivning er blandt de retssubjekter, der kan indgive udviklingsplaner. I henhold til Rådets forordning nr. 1162/76 af 17. maj 1976 om foranstaltninger med henblik på at tilpasse vinproduktionskapaciteten til markedets behov (EFT L 135, s. 32), der er afløst af Rådets forordning nr. 348/79 af 5. februar 1979 (EFT L 54, s. 81), gives der nemlig kun tilladelse til nyplantning af vinstokke, når nyplantningen foretages i medfør af udviklingsplaner på de betingelser, der er fastsat i direktiv 72/159. Som landbrugsbedrifter med udviklingsmuligheder anses ifølge direktivets artikel 2 sådanne, hvis driftsleder opfylder visse betingelser, herunder at han udøver landbrugsvirksomhed som hovederhverv, og direktivet bestemmer i artikel 3, at medlemsstaterne definerer, hvad der forstås ved begrebet driftsleder med landbrug som hovederhverv, under hsyntagen til visse kriterier. I den italienske lovgivning, der gennemfører direktivet, omfatter definitionen af begrebet driftsleder med landbrug som hovederhverv imidlertid, for så vidt angår andre end fysiske personer, kun andelsselskaber inden for landbruget og sammenslutninger af driftsledere inden for landbruget.

3 Sagen blev indbragt for tribunale amministrativo regionale della Toscana, som skulle tage stilling til, om den nationale lovgivning, hvorefter ordningen i henhold til direktivet kun omfatter andelsselskaber og sammenslutninger af driftsledere med landbrug som hovederhverv, er forenelig med direktiv 72/159. Tribunale udsatte sagen og anmodede Domstolen om en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af begrebet driftsleder med landbrug som hovederhverv i artikel 3 i direktiv 72/159.

4 Vedrørende en nærmere redegørelse for den omhandlede nationale lovgivning og fællesskabslovgivning, de faktiske omstændigheder i sagen, retsforhandlingerne samt de indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

5 Med sit spørgsmål ønsker den nationale ret i det væsentlige oplyst, om medlemsstaterne ved fastlæggelsen af de kriterier, som andre end fysiske personer skal opfylde for at blive betragtet som driftsledere med landbrug som hovederhverv, i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 72/159 kan undtage visse juridiske personer fra direktivets anvendelsesområde alene på grund af deres retlige organisationsform.

6 Ved besvarelsen af dette spørgsmål må det for det første fastslås, at det omhandlede direktiv, som ifølge artikel 1 skal gøre det muligt »at skabe de strukturelle betingelser for en mærkbar forbedring af indkomsten og af arbejds- og produktionsvilkårene i landbruget«, indfører en støtteordning »for landbrugsbedrifter med udviklingsmuligheder«, uden at direktivet dog foreskriver en bestemt retlig organisationsform.

7 Indholdet af begrebet landbrugsbedrifter med udviklingsmuligheder er udtømmende angivet i direktivets artikel 2, hvorefter landbrugsbedrifter anses for landbrugsbedrifter med udviklingsmuligheder, hvis driftslederen udøver landbrugsvirksomhed som hovederhverv, er i besiddelse af tilstrækkelig faglig dygtighed, forpligter sig til at føre regnskab og opstiller en udviklingsplan for virksomheden, som opfylder kravene i direktivet. Desuden skal driftslederens arbejdsindkomst være lavere end den indkomst, som kan opnås ved ikke-landbrugsmæssig beskæftigelse i samme område.

8 Artikel 3, stk. 1, pålægger medlemsstaterne at definere begrebet driftsleder med landbrug som hovederhverv under iagttagelse af visse minimumskrav, når der er tale om en fysisk person. Der skal mindst stilles krav om, at 50% eller derover af driftslederens indkomst hidrører fra landbrugsdriften, og at han anvender mere end halvdelen af sin arbejdstid på bedriften, således at medlemsstaterne altså frit kan fastsætte strengere krav på disse to punkter. I henhold til artikel 3, stk. 1, skal medlemsstaterne definere begrebet for andre end fysiske personer under særlig hensyntagen til disse kriterier.

9 Når artiklerne 2 og 3 fastlægger det fællesskabsretlige indhold af begrebet landbrugsbedrifter med udviklingsmuligheder, afgrænser de hermed kredsen af begunstigede retssubjekter efter direktivets ordning, således at medlemsstaterne ikke har nogen mulighed for at udelukke bedrifter, som opfylder disse betingelser.

10 Det må derfor fastslås, at direktivet ikke blot ikke undtager juridiske personer fra sit anvendelsesområde, men udtrykkeligt bestemmer, at de er omfattet heraf, når de opfylder betingelserne i artikel 2 og omfattes af definitionen driftsleder med landbrug som hovederhverv i artikel 3, stk. 1. Da disse betingelser består uafhængigt af den juridiske persons retlige organisationsform, er medlemsstaterne altså ikke berettiget til at udelukke visse juridiske personer fra direktivets ordning alene med den begrundelse, at de har en bestemt retlig organisationsform. En sådan forskelsbehandling er i øvrigt i strid med forbudet mod forskelsbehandling i EØF-traktatens artikel 40, stk. 3, som medlemsstaterne skal overholde ved gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik.

11 Som følge heraf må spørgsmålet besvares med, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 72/159 skal fortolkes således, at medlemsstaterne ikke i henhold til denne bestemmelse ved fastlæggelsen af de kriterier, som andre end fysiske personer skal opfylde for at blive betragtet som driftsledere med landbrug som hovederhverv, kan udelukke visse juridiske personer fra direktivets anvendelsesområde alene på grund af deres retlige organisationsform.

Sagens omkostninger

12 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i

forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling),

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af tribunale amministrativo regionale della Toscana ved kendelse af 23. januar 1981, for ret:

Artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 72/159 af 17. april 1972 om modernisering af landbrugsbedrifter skal fortolkes således, at medlemsstaterne ikke i henhold til denne bestemmelse ved fastlæggelsen af de kriterier, som andre end fysiske personer skal opfylde for at blive betragtet som driftsledere med landbrug som hovederhverv, kan udelukke visse juridiske personer fra direktivets anvendelsesområde alene på grund af deres retlige organisationsform.

Schockweiler Bosco Joliet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. december 1986.

P. Heim
Justitssekretær

F. Schockweiler
Formand for første afdeling